
Prayagagayayodhya Mahima Varnanm and Sudheshvara Shiva Stuti

ప్రయాగగయాయోధ్యామహిమవర్ణనైవమీశ్వరప్రోక్తా
సుధేశ్వరశివస్తుతిః

Document Information

Text title : Ganganirgamane Prayagagayayodhya Mahima Varnanm and Sudheshvara Shiva Stuti
by Ishvara

File name : sudheshvarashivastutiHgangAnirgamaneprayAgagayAyodhyAmahimavarNanaivaMIshvaraprokta.itx

Category : shiva, shivarahasya, stuti

Location : doc_shiva

Proofread by : Ruma Dewan

Description/comments : shrIshivarahasyam | bhargAkhyah panchamAMshaH | adhyAyaH 30|| -

Latest update : June 18, 2023

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

June 18, 2023

sanskritdocuments.org

ప్రయాగగయాయోధ్యామహిమవర్ణనైవమీశ్వరప్రోక్తా
సుధేశ్వరశివస్తుతిః

Ganganirgamane Prayagagayayodhya Mahima Varnanm and Sudheshvara Shiva Stuti by
Ishvara

గంగానిర్గమనే ప్రయాగగయాయోధ్యామహిమవర్ణనైవమీశ్వరప్రోక్తా సుధేశ్వరశివస్తుతిః
(శివరహస్యాస్తరగ్రతే శివగౌరీసంవాదే)

దేవీ -

కాని తీర్థాని పుణ్యాని సా గంగాప్లావయచ్ఛివా ।
తస్మై వద మహాదేవ నహి తృప్తాస్మి శఙ్కర ॥ ౧ ॥

సూతః -

తద్దేవ్యా వచనం శ్రుత్వా మహాదేవో మహేశ్వరః ।
ప్రాహ గమీభిరవాక్యాని తదాఽపర్ణాం ప్రహర్షయన్ ॥ ౨ ॥

ఈశ్వరః -

మత్పాదమూలతో దేవి యదా గంగా వినిర్గతా ।
హరిద్వారాత్తదా పుణ్యా విబుధైశ్చైవ సంయుతా ॥ ౩ ॥

కురుక్షేత్రం గతా గంగా తస్మాచ్ఛాపి వినిర్గతా ।
కురుక్షేత్రం గతా గంగా స్నానాత్పాపవినాశినీ ॥ ౪ ॥

ప్రతిపేదే మధువనం తత్ర తీర్థే మనోరమే ।
మునిభిః సంస్తుతా స్నాతా దృష్టా పీతాఘహారిణీ ॥ ౫ ॥

ప్రయాగవనమాసాద్య యత్ర పూర్వం పితామహః ।
అయజ్ఞద్ధయమేధేన మాం మేధపతిమీశ్వరమ్ ॥ ౬ ॥

తత్రాసీత్సరిదుత్కృష్టా యత్ర ప్రాచీ సరస్వతీ ।
తతావభృథమాసాద్య బ్రహ్మ ప్రాహ సరస్వతీమ్ ॥ ౭ ॥

బ్రహ్మ -

సరస్వతి మహాభాగే సర్వదా సర్వపావనీ ।

సరసః పావనాజ్ఞాతా పుణ్యాన్మానసనామకాత్ ॥ ౮॥

మేరౌ దేవాసురైః పూర్వ ప్రార్థితాసి మనోరమే ।

అస్మిన్దేశవరే పుణ్యే సరసస్త్యం వినిర్గతా ॥ ౯॥

తస్మాత్సరస్వతీత్యాఖ్యాం గమిష్యసి మహితలే ।

ఏకాంశేన వసాత్రైవ ఏకాంశేన వసేర్మయి ॥ ౧౦॥

ఇత్థం సా బ్రహ్మణో వాక్యం ప్రణమ్యాహ సరస్వతీ ॥

సరస్వతీ -

నాహం వసామి భూలోకే త్వన్మఖాత్పావనాయ హి ।

సమానీతాహమమలా త్వయా యాన్యే పితామహా ॥ ౧౧॥

బ్రహ్మలోకం చ సావిత్రియా నివసామి త్వయా సహ ।

—

ఈశ్వరః -

సరస్వత్యాశ్చ వచనాదబ్రుహ్మ క్రోధాచ్ఛశాప తామ్ ॥ ౧౨॥

యస్మాన్మద్వాక్యనిర్ఘాతః కృతో దేవి త్వయాఽధునా ।

అదృశ్యా చాసి భూలోకే పాతాలతలవాహినీ ॥ ౧౩॥

భవ త్వం శాపితా మత్తః స ఇత్థం శప్తవాఞ్శివే ।

ఇత్థం శప్తా తదా బ్రహ్మ ప్రయాగేఽభూత్సరస్వతీ ॥ ౧౪॥

యమునాఽపి తథైవాగాన్మిలనీరతరజ్గణీ ।

గగ్గ్ఱాయమునయోర్మధ్యే అన్తర్బద్ధాఽభవత్ తదా ॥ ౧౫॥

బ్రహ్మణః సా మహేశానీ ప్రయాగమభితః శుభే ।

సితాసితే తే సరితౌ దేవి యత్రైవ సజ్గతే ॥ ౧౬॥

తత్రాప్లుతా జనాః సర్వే బ్రహ్మలోకపరాయణాః ।

తనం యస్యజతే తత్ర స ముక్తో భవతి ప్రియే ॥ ౧౭॥

తత్రాక్షయవటో నామ విటపైర్బహుభిర్వృతః ।

తత్ప్రతీచ్యా మహాదేవి ప్రయాగేశోఽహమాస్థితః ॥ ౧౮॥

విష్ణునారాధితశ్చాహం తేన తుష్టస్తుతస్థా ।

ప్రయాగమాధవేనాహం పూజితస్తత్ర శక్కురి ॥ ౧౯ ॥

సమ్పూజ్య మాం బిల్వపత్రైః తుష్టావ పరమేశ్వరమ్ ॥

మాధవః -

దురదృష్టవినాశకం మహేశం జనినాశం ప్రతిబద్ధకష్టజాలమ్ ।

కనిష్ఠం వరిష్ఠం తథా జ్యేష్ఠమీశం వసిష్ఠాదివంద్యం నతోస్మిష్టసిద్ధ్యై ॥ ౨౦ ॥

శ్రీమత్ప్రయాగవనసుందరసిలకణ్ణ పాహీశ పాపగిరిదారణశూలటంజ్కు ।

భక్తేష్వకుణ్ణదయ కుణ్ణితవేదవాక్య వైకుణ్ణపూజితపదాగసుతోపకణ్ణ ॥ ౨౧ ॥

ఈశ్వరః -

ఇత్థం స్తుతోఽస్మి తేనైవ తత్సానేశః కృతో మయా ।

తదుత్తరేఽహం సోమేశః పూజితః సురసత్తమైః ॥ ౨౨ ॥

బిల్వైర్మన్దారకుసుమైః స్తుతోఽహం విబుధైరపి ॥

దేవాః -

పురారే భవారే యమారే ప్రసీద ప్రసీదాధునా దేవదేవశ శమ్నో ।

చరిత్రం పవిత్రం విచిత్రం తవాద్య త్రినేత్రాధునా పాపజాలైకహారి ॥ ౨౩ ॥

ఇత్థం స్తుతోఽహమమర్చివసామి గిరీన్ద్రజే ।

గజాయమునయోః సన్ధౌ లింగం మంగలదం మమ ॥ ౨౪ ॥

యః ప్రయాగే మహాత్థిరే మాఘే మకరగే రవౌ ।

తత్ర స్నాత్వా మాసమేకం విముక్తః సర్వకిల్విషైః ॥ ౨౫ ॥

తీర్థాధిదేవో మాం భక్త్యాప్రయోగేశం సమర్చయన్ ।

తతాప పరమం దేవి తప ఉగ్రం సమాస్థితః ॥ ౨౬ ॥

మాం తుష్టావామ్పికే తత్ర తీర్థరాజత్వసిద్ధయే ॥

తీర్థరాజః -

శివ శైవజనావనే ధురీణ శ్రుతిగణకారణ కారణాద్యకర్ణ ।

ఫణిరణితపదాబ్జకంకణ మమ పాపాద్యఖిలాఘశోషణ ॥ ౨౭ ॥

—
తీర్థాధిదేవో మాం స్తుత్వా మత్తస్థీర్థవరోఽభవత్ ।

యః ప్రయాగం సమాసాద్య త్రిరాత్రం సముపోషితః ॥ ౨౮ ॥

శతజన్మోత్థపాపేభ్యో ముచ్యతే నాత్ర సంశయః ।

ప్రయాగేశ్వరమభ్యర్చ్య దృష్టౌ నత్వా మహేశ్వరమ్ ॥ ౨౯ ॥

స్నానదానార్చనాత్పిద్ధిః తస్య స్యాన్నాత్ర సంశయః ।

త్రివేణీసంగమో యత్ర తత్ర పాపభయం కుతః ॥ ౩౦ ॥

తత్రావసత్సదా విష్ణుర్వేణీమాధవసంజ్ఞితః ।

మాం ధ్యాయన్సర్వదా దేవి స్నాత్వ్యాణాం ఫలదాయకః ॥ ౩౧ ॥

గంగా చ యమునా చైవ యత్ర గుప్తా సరస్వతీ ।

ప్రవహత్యనిశం దేవి యస్యాన్తో వైవ విద్యతే ॥ ౩౨ ॥

అన్తర్వేద్యాం బ్రహ్మణోఽపి కృతం పుణ్యమనన్తకమ్ ।

యే స్నాత్వాఽథ ప్రయాగేశం పశ్యన్తి చ గణోత్తమాః ॥ ౩౩ ॥

సమ్నూజ్య బిల్వపత్రైశ్చ ముక్త ఏవ న సంశయః ।

ప్రయాగమన్యతీర్థేషు యః స్మరన్నాస్తి భక్తిమాన్ ॥ ౩౪ ॥

స గంగాయమునోద్భేదే స్నాతి నిత్యం మహేశ్వరి ।

ప్రయాగే మకరే భానౌ మాఘే స్నాత్వా ఇనోదయే ॥ ౩౫ ॥

స సర్వపాపసంక్షేభ్యో ముక్తో ముక్తిం పరాం వ్రజేత్ ।

తస్మాద్వినిర్గతా పుణ్యా దేవి గంగా సరస్వతీ ॥ ౩౬ ॥

యమునా చ మహాదేవి బ్రహ్మారణ్యం సుశోభనమ్ ।

అవిముక్తం తదా ప్రాప్య చక్రతీర్థం సరిద్వరా ॥ ౩౭ ॥

మణికరీభవన్నామ్నా ఖ్యాతా గంగా చ పావనీ ।

తస్మాదయోధ్యాం విపులా అగమత్సురసంయుతా ॥ ౩౮ ॥

గంగాసరయ్యోర్యః సన్ధౌ స్నాత్వా సన్తర్వ్య వై పితృవాన్ ।

గయాయాం చైవ పుణ్యాత్మా ధర్మారణ్యాదికేషు చ ॥ ౩౯ ॥

ఫల్గుర్నామ నదీ తత్ర స్నానతః పాపనాశినీ ।

భగీరథాశ్రమం ప్రాప్య పితౄణాన్సంతారయేత్ సుతః ॥ ౪౦॥

గయా కీకటదేశస్థా పితౄణాం తృప్తిదాయినీ ।

పిణ్డం తృప్తిప్రదం దేవి తత్ర దత్తమథాక్షయమ్ ॥ ౪౦॥

గయాసురశిరఃస్థానే మత్పాదం ప్రకటీకృతమ్ ।

ఈశానసంజ్ఞాం తత్పాదం సురాణాం చాథ వైభవమ్ ॥ ౪౧॥

మత్పాదే పిణ్డదానేన యమలోకే మహేశ్వరి ।

వాసయే స్వపితౄణాం భక్త్యా పునరావృత్తివర్జితే ॥ ౪౩॥

అయోధ్యా మథురా మాయా కాశీ కాశ్చీప్త అవన్తికా ।

పురీ ద్వాపరవతీ చైవ పితౄణాం తృప్తిదాయికాః ॥ ౪౪॥

అయోధ్యాయాం మమాస్త్యేకం సుధేశాఖ్యం మహేశ్వరి ।

లింగం మగ్గలదం పుణ్యం దృష్ట్వా రఘువరాచ్ఛితమ్ ॥ ౪౫॥

బిల్వపత్రైస్తథా పుష్పైః సరయాసమ్భవైర్జలైః ।

సమభ్యర్చ్య ప్రణమ్యేశం స్తోత్రమేతత్ పఠేన్నరః ॥ ౪౬॥

పాపసంక్షోభముచ్ఛేత నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౪౭॥

(ఈశ్వరప్రోక్తా సుధేశ్వరశివస్తుతిః)

సుధాధారకలాధారపరిపూర్ణోత్తమాంకక ।

నమస్తేఽస్తు మహాదేవ దీనబన్ధో ప్రసీద మే ॥ ౪౮॥

నమస్తే దేవదేవేశ రాఘవైః పరిపూజిత ।

భవరోగహరాపారపాపరాశివినాశక ॥ ౪౯॥

ప్రసీద దేవ విశ్వేశ పరమేశ్వర శక్కుర ।

శమ్భో శాశ్వత సర్వజ్ఞ విశ్వాధిక జగత్ప్రభో ॥ ౫౦॥

నమస్తే శివ కామారే మయి దేవ కృపాం కురు ।

ఇతి స్తుత్వా మహాదేవం సుధేశపరమేశ్వరమ్ ॥ ౫౦॥

సరయాం యః సకృత్సాన్విత్యా ప్రణమ్యాథ సుధేశ్వరమ్ ।

బిల్వైః సమ్పూజ్య భక్తయాథ రుద్రాధ్యాయం పఠేన్నరః ॥ ౫౧॥

ముక్త ఏవ స పాపేభ్యో నాత్రాస్తి విశయోఽమ్భికే ॥

గంగాతుజ్గతరజ్గనజ్జువిలసత్పుత్రైః సరోజోత్పలైః

నీలస్వచ్ఛపతజ్గపుత్రిసహితా గుప్తా చ వాణ్యా తదా ।

బ్రహ్మాదిత్రిధ్వైర్ద్రరీన్ద్రపవనైర్యాతా పతిం సాగరం

తీరోద్భాసిమహర్షినజ్జవనజాపారైః సుమైరర్చితమ్ ॥ ౫౩ ॥

శుకపిఠకకకాకకోకఘూకైర్నిభృతవినాదితకేకిచక్రవౌకైః ।

గహనవిపినవృక్షమస్తసంస్తైః ఘనపాషాణకణాశనాదితుష్టైః ॥ ౫౪ ॥

॥ ఇతి శివరహస్యాస్త్రతే శివగోరిసంవాదే గంగానిర్గమనే ప్రయాగగయాయోధ్యామహిమవర్ణనైవమీశ్వర

సుధేశ్వరశివస్తుతిః సమూహా ॥

- ॥ శ్రీశివరహస్యమ్ । భర్గాఖ్యః పంచమాంశః । అధ్యాయః ౩౦ ॥ -

- .. shrIshivarahasyam . bhargAkhyah panchamAMshaH . adhyAyaH 30.. -

Notes:

Shiva describes to Devi, the glory and merits of worship at the various Shiva Tirtha Kshetra-s that are located along the path of River Ganga - that include Kurukshetra, Mathura, Prayaga (Prayagaraja, Tirtharaja), Ayodhya, Kashi, and Sagarshwara.

The story of Brahma's curse causing Saraswati to vanish is narrated. Saraswati reappears at the confluence of Ganga and Yamuna forming Triveni Sangam at Prayagaraja, that is abode to Prayagesha Shivalinga to the West of a Akshaya Vata (perennial Banyan tree). Vishnu resides there in form of Veni Madhava to worship Prayageshwara Shiva. The time periods of Magha (month) and Ravi (Sun) transit in Makara rashi (Capricorn) are highlighted, for bathing at Prayagaraja.

Rivers Saryu and Phalgu; respectively connect Ayodhya and Gaya, to River Ganga. Sagarshwara Shivalinga is located at the Ganga-Sagara-Sangamam, which is described in the subsequent chapter.

Shiva mentions about the Sudesha Shivalinga in Ayodhya, where Shri Rama worshipped Him as Sudheshwara.

The shloka numbers have been maintained per the source text.

Proofread by Ruma Dewan

——
Prayagagayayodhya Mahima Varnanm and Sudheshvara Shiva Stuti

pdf was typeset on June 18, 2023

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

